

der her forhandles. Jeg har hjulst denne Bevægelse velkommen, idet den for mig staaar som et nyt og stærkt Udslag af den Politik, der venter at kunne bygge Løsningen af hele den Strid, hvortil vi staa, paa Arbejdet for Fremme af de borgerlige Reforme her i Landet. Naar Spørgsmaalet er om, hvorvidt de Klager, hvorpaa den saakaldte Agrarbevægelse er bygget, ere berettigede eller ikke, tror jeg at maatte henvisse til to Hovedgrunde, der for mig stille det saaledes, at de Klager ere berettigede, og at altsaa den derpaa byggede Bevægelse har et berettiget Grundlag. Den første Grund er, at vi dog alle ere enige om at anerkende, at Landbruget her i Landet er det absolute Hovederhverv, det Næringsbrug, hvorpaa man vel tør sige, at hele Landets Trivsel, hele Samfundets Velvære kommer til at bero. Det er altsaa vel begrundet, naar der fra den Side af Samfundet stilles det Krav, at der tages et særligt Hensyn til dette Erhverv, ikke saaledes, at der derved tilfuges at tilfidesætte andre berettigede Interesser, men dog altid med det Krav, at være det fornemste, det vigtigste, set fra Landets Synspunkt i det hele taget. Dette er den ene Grund. Den anden Grund er den, at jeg ikke kan andet end anerkende — og jeg tror, at man ved at se kortelig paa vort Skattebudget ogsaa vil komme til at indrømme det — at Skattefordelingen, naar Spørgsmaalet bliver om, hvorledes den hviler paa de forskellige Næringsbrug, de forskellige Samfundsklasser, hidtil har udvirket sig til Ugunst for Landbruget. Jeg skal tillade mig at behjælp dette med nogle enkelte Tal.

Naar først Spørgsmaalet bliver om de direkte Statter til Staten, falder dette Forhold ikke saa stærkt i Øjnene, men det er dog paaviseligt. Efter Folketællingen udgør Landbefolkningen omtrent $\frac{2}{3}$ af hele Landets Befolkning, medens Bybefolkningen udgør $\frac{1}{3}$. Naar man altsaa vilde stille et fuldstændig ligeligt Forhold op med Hensyn til Fordelingen af Beskatningen, skulde Forholdet være som 1 til 2. Dette er imidlertid ikke ganske saa. Vilde De tage alle de direkte Statter, der ere opførte paa § 4 i Finansloven, vilde De se, at de udgøre et Beløb af i alt henimod 10 Millioner Kr., og dette Beløb falder da, fordelt paa By og Land, saaledes, at $\frac{1}{4}$ falder paa Byerne, $\frac{3}{4}$ paa Landet. I runde Tal kan det nævnes saaledes: Omtrent $2\frac{1}{2}$ Million paa Byerne og omtrent $7\frac{1}{2}$ Million paa Landet. Medens altsaa Folketallet i Virkeligheden stiller sig som 1 til 2, er Skattefordelingen som 1 til 3. Allerede derved viser sig altsaa nogen Ulighed, men, som jeg straks sagde, ikke saa

væsentlig, ikke saa iøjensaldende, som paa andre Punkter. Det skal her straks bemærkes, at der med Hensyn til Gammelstatten maast vil blive opstillet et noget andet Hensyn. Jeg skal ikke her komme ind derpaa, men kun indskyde den Bemærkning, at jeg paa ingen Maade er Modstander af Statter paa faste Ejendomme; jeg tror, at den Tanke er korrekt, at Staten saar gennem den direkte Beskatning en vis Medejendomsret, om jeg saa maa sige, i Landets Jorder. Men den udelukker jo ikke, at man ogsaa i denne Henseende saa meget som muligt tilstræber en Ligelighed i Beskatningen. Jeg gentagne imidlertid, at over for de direkte Statter til Staten er dette Misforhold ikke saa stærkt iøjensaldende. Langt mere falder det i Øjnene, naar vi tage den kommunale Beskatning i Betragtning. Navnlige med Hensyn til Beskatningen til Amtskommunerne er Forholdet saa øjensynligt, at vistnok ingen kan benægte det, og heller ikke vil benægte, at der er en berettiget, naturlig Grund til Klage fra Landbrugets Side. Saa godt som alle de Udgifter, der udredes gennem Amtskommunerne, hvile nu paa direkte Beskatning paa Hartkornet. Den Del som fra anden Side tages i disse Udgifter er aldeles forsvindende; den udgør ikke stommere end $\frac{1}{100}$ af den hele Amtsbeskatning. Altsaa, er der noget Punkt, hvor det er øjensynligt, at der finder Forfordeling Sted med Hensyn til Skattefordelingen, er det over for den kommunale Beskatning, særlig Amtsbeskatningen.

Vilde vi derefter gaa over til de indirekte Statter, er der i sin Tid opgjort en Beregning over, hvorledes de indirekte Statter falde fordelte mellem de forskellige Samfundsklasser. Jeg tror, sagkyndige Mænd ere naaede til det Resultat, at Statten, for saa vidt den betragtes som en Skatteydelse til Statskassen, maa antages i det væsentlige at falde ligelig paa de forskellige Samfundsklasser. Jeg skal hverken benægte eller bekræfte dette, jeg er ikke tilstrækkelig sagkyndig til at kunne afgjort bedømme dette, jeg skal gerne henholde mig til sagkyndige Mænds Erklæringer derom. Men er det saa, at de indirekte Statter falde ret ligelig paa de forskellige Samfundsklasser, for saa vidt de betragtes som Statter til Statskassen, da er det paa den anden Side øjensynligt, at den Del af den indirekte Beskatning, der er paalagt som Beskyttelse af visse Virksomheder her i Landet, kommer fortrinsvis til at hvile paa de Erhvervsgræne, som ikke ere beskyttede, og bliver til Gunst for dem, der ere beskyttede. Jeg vil straks gøre opmærksom paa, at Landbruget ikke er det eneste ubeskyttede